

Dotaz

Podle § 46a odst. 2 zákona o cenných papírech se předchozí souhlas k volbě nebo jmenování člena představenstva a dozorčí rady nebo osoby fakticky řídící činnost obchodníka s cennými papíry – banky vyžaduje pouze u těch osob, které budou odpovědné za výkon činnosti obchodníka s cennými papíry. Postačí tedy, získá-li souhlas Komise jedna či více osob v představenstvu banky, nebo je třeba určit osobu odpovědnou za činnost obchodníka s cennými papíry též v dozorčí radě?

Odpověď

Vzhledem k okruhu osob, na které se podle § 46a odst. 1 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o cenných papírech“), vztahují podmínky výkonu funkcí, dovozuje Komise pro cenné papíry (dále jen „Komise“), že aplikaci § 46a odst. 2 zákona o cenných papírech nelze omezit jen na členy představenstva banky, odpovědné za činnost obchodníka s cennými papíry. Zákon vyžaduje předchozí souhlas Komise s volbou či jmenováním nejen člena představenstva, ale též dozorčí rady obchodníka s cennými papíry.

V souvislosti s novelizací provedenou zákonem č. 362/2000 Sb. se sice vedly diskuse, zda okruh osob podléhajících přímé ingerenci orgánu dozoru nezúžit pouze na členy statutárního orgánu a tzv. faktické vedoucí, jak požaduje evropská direktiva o investičních službách, změna se ovšem neprosadila.

Lze argumentovat např. modelem řízení a správy společností, ve kterých dozorčí rada nevykonává pouze dozorčí a kontrolní pravomoci ve smyslu dispozitivní úpravy v obchodním zákoníku, nýbrž též např. volí a odvolává představenstvo, určí-li tak stanovy společnosti (srov. § 194 odst. 1 obchodního zákoníku – tzv. německý model). V takto řízených společnostech naprosto nelze hovořit o nedostatku či nižší míře odpovědnosti dozorčí rady za činnost obchodníka s cennými papíry ve smyslu úpravy § 46a zákona o cenných papírech ve srovnání s členy představenstva.

Úvahy o nedostatku či nižší míře odpovědnosti členů dozorčí rady oproti členům představenstva v uvedeném smyslu ale nejsou na místě ani u společností ostatních. Je třeba brát v úvahu, že dozorčí rada hraje v činnosti obchodníka s cennými papíry (a každé akciové společnosti) nezastupitelnou roli, zcela odlišnou od představenstva. Není proto důvodu spokojit se s tím, že podmínky výkonu funkcí v bance oprávněné k činnosti obchodníka s cennými papíry splní vybraní členové představenstva. S ohledem na ochranu investorů a integrity kapitálového trhu by též členové vrcholného kontrolního a dozorčího orgánu v obchodníkovi s cennými papíry měly mít dobrou pověst, dostatečnou kvalifikaci a zkušenosti a měly by splňovat podmínky neslučitelnosti funkcí podle § 46b zákona o cenných papírech. Obchodní zákoník nečiní naprosto žádného rozdílu mezi mírou odpovědnosti členů dozorčí rady a představenstva v akciové společnosti. O tom svědčí úplný odkaz na § 194 odst. 5 (odpovědnost členů představenstva) obsažený v § 200 odst. 3 (odpovědnost členů dozorčí rady) obchodního zákoníku.

Úprava udělování předchozího souhlasu podle § 46a odst. 2 zákona o cenných papírech by tak měla dopadat na představenstvo i dozorčí radu banky bez rozdílu. Odpovědnost dozorčí rady je v tomto smyslu univerzální, zahrnuje proto rovněž odpovědnost za činnost obchodníka s cennými papíry. Nelze dovodit, že za výkon činnosti obchodníka s cennými papíry odpovídá dozorčí rada méně než představenstvo, nebo dokonce vůbec. Opačný závěr by odporoval §

200 odst. 3 ve spojení s § 194 odst. 5 obchodního zákoníku, navíc by založil diskriminaci obchodníků s cennými papíry, kteří nemají bankovní licenci.

Lze namítnout, že dozorčí rada je orgán kolektivní, obtížně se proto bude určovat jeden nebo několik členů „odpovědných za výkon činností obchodníka s cennými papíry“, tj. nadaných větší odpovědností za tuto oblast než členové ostatní. Konstrukce § 46a odst. 2 zákona o cenných papírech je však taková. Stejně by bylo možné argumentovat též u představenstva banky, přesto není pochyb, že citované ustanovení na představenstvo banky dopadá.

S ohledem na uvedené argumenty Komise dospívá k závěru, že osoby odpovědné za činnost obchodníka s cennými papíry ve smyslu § 46a odst. 2 zákona o cenných papírech je třeba určit jak v představenstvu, tak v dozorčí radě banky oprávněné k poskytování investičních služeb. Neurčí-li banka konkrétní odpovědné osoby v některém z orgánů, budou muset předchozí souhlas Komise získat všichni členové tohoto orgánu.

Totéž platí o osobách případných faktických vedoucích banky – obchodníka s cennými papíry.

Prezídium Komise schválilo dne 10. září 2001.
Kontaktní osoby: Daniel Melichar, tel.: 21096212